

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
"Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського"
Фізико-технічний інститут

“Спеціальні розділи обчислювальної математики”

Комп’ютерний практикум

Робота №2. Багаторозрядна модульна арифметика

Виконала
студентка гр. ФБ-11 Данькова Єлізавета

1. Мета роботи

Отримання практичних навичок програмної реалізації багаторозрядної арифметики; ознайомлення з прийомами ефективної реалізації критичних по часу ділянок програмного коду та методами оцінки їх ефективності.

2. Завдання до комп'ютерного практикуму

А) Доопрацювати бібліотеку для роботи з m -бітними цілими числами, створену на комп'ютерному практикумі No1, додавши до неї такі операції:

- 1) обчислення НСД та НСК двох чисел;
- 2) додавання чисел за модулем;
- 3) віднімання чисел за модулем;
- 4) множення чисел та піднесення чисел до квадрату за модулем;
- 5) піднесення числа до багаторозрядного степеня d по модулю n .

Модулярну арифметику рекомендовано реалізовувати на базі редукції Баррета, піднесення до степеня – на базі схеми Горнера.

ХІД РОБОТИ:

НСД

```
def GCD(a, b):
    divisor = [1]
    compare = 0
    col_vo_sub = 0
    while a[0] % 2 == 0 and b[0] % 2 == 0:
        a = LongShiftBitsToLow(a, 1)
        b = LongShiftBitsToLow(b, 1)
        divisor = LongShiftBitsToHigh(divisor, 1)
    while a[0] % 2 == 0:
        a = LongShiftBitsToLow(a, 1)
    while LongCompare(b, convert_from_hex('0')) != 0:
        compare += 1
        while b[0] % 2 == 0:
            b = LongShiftBitsToLow(b, 1)
        compare_of_number = LongCompare(a, b)
        compare += 1
        if compare_of_number == 1:
            min_ab = b
            sub = LongSubstraction(a, b)
            col_vo_sub += 1
        elif compare_of_number == -1:
            min_ab = a
            sub = LongSubstraction(b, a)
            col_vo_sub += 1
        else:
            min_ab = b
            sub = [0]
    a = min_ab
    b = sub
```

```
divisor = LongMultiply(divisor, a)
return divisor, compare, col_vo_sub
```

Алгоритм:

1. Ініціалізація змінних:

- `divisor` - ініціалізується значенням 1, яке буде результатом - найбільшим спільним дільником.
- `compare` - відповідає за підрахунок порівнянь чисел під час виконання алгоритму.
- `col_vo_sub` - кількість віднімань під час виконання алгоритму.

2. Перша фаза алгоритму:

- Поки обидва числа `a` і `b` парні (діляться на 2), вони кожен раз зсуваються вправо на один біт, а `divisor` зсувається вліво на один біт. Це дозволяє виокремити загальний чинник 2.

3. Редукція `a` до непарного числа:

- Поки `a` парне, воно зсувається вправо на один біт, щоб зробити його непарним. Це допомагає пропустити зайві операції ділення на 2.

4. Основний цикл алгоритму Евкліда:

- Доти, поки `b` не стане рівним 0, виконується наступне:
 - Порівнюється `a` та `b`, щоб знайти менше з них.
 - Віднімається менше з них від більшого.
 - Результат віднімання стає новим `a`, а менше число стає новим `b`.

5. Результат:

- Коли `b` стає рівним 0, значення `a` є НСД `a` і `b`.
- `divisor` містить НСД `a` і `b`.
- `compare` містить загальну кількість порівнянь чисел під час виконання алгоритму.
- `col_vo_sub` містить кількість віднімань, які були зроблені під час виконання алгоритму.

НСК

```
def LCM(a, b):
    gcd = GCD(a, b)[0]
```

```

multiply = LongMultiply(a, b)
result = LongDivideModule(multiply, gcd) [0]
return result

```

Додавання

```

def LongAdditionModule(a, b, mod):
    sum = LongAddition(a, b)
    result = LongDivideModule(sum, mod) [1]
    return result

```

Віднімання

```

def LongSubstractionModule(a, b, mod):
    if LongCompare(a, b) == -1:
        while LongCompare(a, b) == -1:
            a = LongAddition(a, mod)
        result = LongSubstraction(a, b)
    else:
        sub = LongSubstraction(a, b)
        result = LongDivideModule(sub, mod) [1]
    return result

```

Множення

```

def LongMultiplyModule(a, b, mod):
    μ = evaluateMu(mod)
    mul = LongMultiply(a, b)
    mul_mod = BarrettReduction(mul, mod, μ)
    return mul_mod

def LongSquareMod(a, mod):
    sq = LongMultiplyModule(a, a, mod)
    return sq

```

Степінь

```

def LongModulePower(a, b, mod):
    a_mod = LongDivideModule(a, mod) [1]
    b_mod = LongDivideModule(b, mod) [1]
    pow = [1]
    μ = evaluateMu(mod)
    for i in range(BitLength(b_mod)):
        if BitCheck(b_mod, i) == 1:
            pow = BarrettReduction(LongMultiply(pow, a_mod), mod, μ)
            a_mod = BarrettReduction(LongSquare(a_mod), mod, μ)
    return pow

```

Редукція Барета

```

def BarrettReduction(value, module, mu):
    k = len(module)
    q = LongShiftBitsToLow(value.copy(), (k - 1) * 32)
    q = LongMultiply(q, mu)
    q = LongShiftBitsToLow(q, (k + 1) * 32)

```

Приклад виконання:

A^B

Обрахувати степінь

НСД
3

HCK

1d6da78099b0a9d0f4fba4675bf1b512d5f5b0
aba0b82ea138bc9d7d3a6c414943a84c33c88e
bebc376236521bad50926dd70868e497b6014
054314939ba18955a1de8efc1e0fea6c8fab25
f1cbd407f487e9d32a7cfe05e951de1f9b0320
216202b88166ea352e86bd488e2734bd2f241
5118b4b49d554c160c3078c61214705a290061
25277f348de8ade6359c8a520321f02c1d04b0
111a101409f9dcd9f536566a21cc996c608b55e
213778495385b202479aa0dd586221587d048
7328ad54a6a7f09538a519564e799e33b5a2dc
3395a0fbcededc3eadd964a2cd62adbadae9773
e64e5f54460a714f623389e7ab50f87a0ec026e
88f6dfe3208297902

$$(A + B) \bmod M =$$

```
(A+B)modModule = 1
Time taken for (A+B)modModule: 0.12289667129516602 seconds
(A-B)modModule = 1
Time taken for (A-B)modModule: 0.13137292861938477 seconds
```

$$(A - B) \bmod M =$$

Performance calculation example

Operand length: 1024 bits

Experiment count: 1000

Using modulo:
130362245285684563038653258025960388994953027735599902848299333120
955747215146739824280702760446176038636754140854798685162280642092
709365881121226945621715862887214812845234910351035488563986732226
622780642384027857981600590697836527015146264550271896317526593529
477276924934999412437937290492011482267685538

Running 1000 experiments on 1024-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 0.0 ns

Running 1000 experiments on 1024-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 997.0664978027344 ns

Running 1000 experiments on 1024-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 2080.9173583984375 ns

Experiment count: 10000

Using modulo:
120350744034640150959918044683146914661386542245070383260268236374
414063058306639594291585703917022324481531682996858701245491550121
759871498879696120563821042912962873228476477407959169773037375981
655184972340304897575955325191175138985663885192851698756767743424
140037197565622422609383476639539548832263953

Running 10000 experiments on 1024-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 413.06018829345703 ns

Running 10000 experiments on 1024-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 393.7721252441406 ns

Running 10000 experiments on 1024-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 2226.4719009399414 ns

Experiment count: 100000

Using modulo:
118520349926375023043861053237881630627383343326008206358858262156
624066265192928784167543112618166216016453593190150759390302982065
806883040399782354149299524590373061358084934805815827689822979988
002142243519152439580453190000208236405481128425223083732926580353
955411479268362625628849434195269941807845700

Running 100000 experiments on 1024-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 169.3129539489746 ns

Running 100000 experiments on 1024-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 269.1960334777832 ns

Running 100000 experiments on 1024-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 2143.537998199463 ns

Operand length: 2048 bits

Experiment count: 1000

Using modulo:
212586505115498753012143761194544405530413380455681913904983540798
332626745288497142471723131284614832010947797953989536539735826013
945724171316985585319385722718263714807657527204132188401524601659
609032453868478265116930272788841621125227719300380505731573732670
170697932410462430007023096599976832538214869797746587645404076991
848737252457050328742671204164068801095749907841991846095301418573
758613156789708789212689370809097235865242669552571832836289716568
704522441728040364072058462405622598085034848809256783337661607622
472417159848252742373129632451732207323850304394065487256644743610
76203377293999822595926

Running 1000 experiments on 2048-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 1026.153564453125 ns

Running 1000 experiments on 2048-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 999.2122650146484 ns

Running 1000 experiments on 2048-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 12328.386306762695 ns

Experiment count: 10000

Using modulo:
317156982193706370926981305735860805133174188288518845023078337379
816861387908974250863613997771516138054637814965900459933425479965
401585981554444183746096938867650115820899713661192082403997274573
051082246107468789664612212527097288224409257219294581301350412595
504136605100264888046236318256160064202342507337797406939729966592
832878263685683263834512883108193953593039511715008491713591609641
043219268625613988580832588302388100127008194842899681478397436649
558493653728533850328653420730623279525608076698172592515823610973
130363202017881901544358710361083121937161588051379446550242185165
51523813400604591436092

Running 10000 experiments on 2048-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 154.47139739990234 ns

Running 10000 experiments on 2048-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 200.0570297241211 ns

Running 10000 experiments on 2048-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 8214.282989501953 ns

Experiment count: 100000

Using modulo:
641853088374148046778824429993750501399185018717338313320788421164
437973806985650558835076222670272909825426434056480491961736521982
473332631003865954369437909054670874131999966102141219444762433486
262727021744892515273286218002084371258345217831929483593755478083
269832447027806171244731086456755717135789899985172792884031517839
987616972456695347241511580909480480682641690936941233405534459679
958288160290988699831991824121587349346336878077755247709044211736
067131424829611401681054514237904071352877718105908089839601986550
493086982685286229487706589113900738772777232745816474920950804703
6151980583265541011794

Running 100000 experiments on 2048-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 254.5762062072754 ns

Running 100000 experiments on 2048-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 378.5562515258789 ns

Running 100000 experiments on 2048-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 7315.189838409424 ns

Operand length: 4096 bits

Experiment count: 1000

Using modulo:

157551475024035927923617363714794387907959259611272879233601866459
009824580026893462337379456251589336974051759510498761162246525107
927490942603322688171894923513660963830648976632936244892952612124
241276322784138712001771819427522445682279267199422158202233152662
880674951708486949012666320171336069783796558801759745034573381093
654316392746700693369494215697091592697329851361461281431683682729
409498076362522550258100419651174751796221275937845255813074445844
966155231286715104406209713469887144592685278265505510845798351679
466681401535859652029883189503077092491943491170042347839758788773
077244465188794047296958358808098336424513834730729120434919378546
273224810434401570482368721956204130509350670953197035243672397748
489701803151762674441061933440965467819506338009359976519873935486
339298931005332061626678787681216029489667285629804207145185930179
905619977776022285115369366833424471924960346945781214999710887326
240334436213764192178713027995225716425675077452706641755007707842
862856769359738865553070339804929156644159547407302527423018822728
371575780048403494017172948258209077453659332753588541873465483182
977641731431632160689006243866601338859953508354161002951987075290
909796783396852254243727466326047423297736376

Running 1000 experiments on 4096-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 995.3975677490234 ns

Running 1000 experiments on 4096-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 0.0 ns

Running 1000 experiments on 4096-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 20390.748977661133 ns

Experiment count: 10000

Using modulo:

843787736318030246341323764383953758932917055177125011258403973502
903353945280208520075557430866799992077954876660655750061068649714
276535902767027680296506363608888214779271703353594081187862559786
469904397161138517061489443714776749032480769612942055190948124919
290262087384790199030018353028101143957541076430045204375329105576
130973336940557190633973635226162763253051992804057365339353058878
031592050438761485363257218745369069056397286379117639343583637500
706497696330143868153260554333953199165707086967445048282581088830
271441535550767803142548804084064966608027119178174355200561638475
699017298386102053660509918476410326087373133862736736162954755146
317942941139089223045320501847042178031611949473626485928712147840
353446066932189925033244404510536055051696532147182115379447077843
695804585087231675086853045958317755899600817515831409977298872671
647743635874600275629467298718545179990686887746054811135338123979
172587602378356107566659108829793073302592756229545734911366213929
669363606407595172617833721758466993656136682522555178151235986881
881487490562821008616121600446109106688862376668983880830827235373
907664767941227037266536580310106024415270465486052153349014749901
514497753200085740752707295773552241765516765

Running 10000 experiments on 4096-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 301.361083984375 ns

Running 10000 experiments on 4096-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 504.4221878051758 ns

Running 10000 experiments on 4096-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 20652.50873565674 ns

Experiment count: 100000

Using

modulo:

349452506069519664297758172063272351853738581455977573481609283958
593036682923738584367931640073636042379004448903626008859730939109
067544106535187628419154932987173946345574433404261054148485109032
544147452341472622462551244887684815552244508846185481106376765775
288882392983071424473294461797624066777739362307016507561122781395
963805163407047964033413523785239843996832988727541731200527283076
335765643185490738972529538221760222039696246908876629022626862975

756293164819999418662934938333230878871439799481342387725016534673
636593450192821751421770968394609833064473642366090357374285686352
158780770060352520335007488126722575729470540673779362506789486689
835226982046486918196257806540663820630386693658643719784582573177
005158222640810317779015530069581919913227112319767412126532336296
529878849851784075428977766707553750546206159921288635288339694261
656452823228084083035102610264931527892171365247069591312393491623
825637278516162519875151360526979113376102952898191235478173484003
983072180792425287975020737204785755058884911696074166845905577384
433141528731185768637245047803874846007335786595366535686866770878
819977994033551714899350843482843070684136006139705146407069360152
789067998699796072192504806452010876746996282

Running 100000 experiments on 4096-bit bigints; operation: +

- Average operation duration: 475.9860038757324 ns

Running 100000 experiments on 4096-bit bigints; operation: -

- Average operation duration: 621.0446357727051 ns

Running 100000 experiments on 4096-bit bigints; operation: *

- Average operation duration: 21164.85834121704 ns